

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ МАКСІМА ТАШКА»

ЗАПВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

А.В. Макоўчык

« » 2022 г.

Рэгістрацыйны № 4731-1-19-2022/ур.

**АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫК ВЫКЛАДАННЯ
СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ДЫСЦЫПЛІН**

Вучэбная праграма ўстановай вышэйшай адукацыі па вучэбнай
дысцыпліне для спецыяльнасцей

1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура

1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура.

Замежная мова (з указаннем мовы)

2022 г.

Вучэбная праграма распрацавана на аснове адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі АСВА 1-02 03 01-2021, АСВА 1-02 03 03-2021 і вучэбных планаў 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)»

СКЛАДАЛЬНІКІ:

І. М. Мішчанчук, загадчык кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

У. П. Саўко, дацэнт кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

І. М. Сапюковіч, дацэнт кафедры рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат педагагічных навук, дацэнт;

Л. М. Німанікова, дацэнт кафедры педагогікі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат педагагічных навук, дацэнт

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар

ДУА «Сярэняя школа № 191 г. Мінска»

Ю. І. Піячук

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 10 ад 10.05. 2022 г.)

Загадчык кафедры

І. М. Мішчанчук

Кафедрай мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 12 ад 19.05. 2022 г.)

Загадчык кафедры

Д. В. Дзяцко

Навукова-метадычным саветам ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(праатакол № 7 ад 21.05 2022 г.)

Афармленае вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дасючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае
Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ

Я. В. Пічанава

Дырэктар бібліятэкі

Н. П. Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма ўстанавы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» распрацавана ў адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1–02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)».

Асноўныя *мэты* вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» – засваенне студэнтамі-філолагамі тэарэтычных асноў выкладання нацыянальнай мовы і літаратуры ў агульнаадукацыйных установах Рэспублікі Беларусь, фарміраванне ў іх сістэмы ведаў, уменняў і навыкаў, неабходных для вядзення актыўнай, самастойнай практычнай дзейнасці па абранай спецыяльнасці, для ўсвядомленага выбару эфектыўных метадаў, прыёмаў і форм выкладання, пошуку новых тэхналогій, ажыццяўлення актуальных, звязаных з арганізацыяй урока. У працэсе засваення вучэбнай дысцыпліны студэнты набываюць навыкі сістэматычнай працы па павышэнні сваёй метадычнай культуры і педагагічнага майстэрства, выбару аптымальных шляхоў навучання беларускай мове і літаратуры.

Задачы выкладання вучэбнай дысцыпліны:

- пазнаёміць студэнтаў з мэтай, задачамі, прынцыпамі, метадамі, сродкамі, формамі арганізацыі вучэбнай дзейнасці вучняў, са зместам і структурай школьнага курса беларускай мовы, з сучаснымі тэхналогіямі навучання прадмету;

- даць уяўленне аб працэсе навучання беларускай мове ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі;

- навучыць студэнтаў планаваць вучэбны працэс па беларускай мове, распрацоўваць планы-канспекты ўрокаў розных тыпаў, падбіраць неабходны дыдактычны матэрыял для канкрэтнага ўрока;

- раскрыць дыдактычныя і метадалагічныя асновы і палажэнні метадыкі выкладання беларускай літаратуры;

- дапамагчы студэнтам авалодаць прафесійнымі навыкамі свядомага шматузроўневага аналізу літаратурных фактаў і з’яў;

- выпрацаваць у студэнтаў навыкі самастойнага разумення прынцыпаў, метадаў і прыёмаў выкладання літаратуры з улікам яе гнасеалагічнай і аксіялагічнай спецыфікі;

- сфарміраваць у будучых спецыялістаў уменні спалучаць тэарэтычна і на практыцы псіхолога-педагагічныя і філалагічныя веды, набытыя пры вывучэнні спецыяльных вучэбных дысцыплін.

- садзейнічаць падрыхтоўцы студэнтаў да выканання функцый настаўніка беларускай мовы і літаратуры.

Вучэбная праграма ўстанавы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» распрацавана з улікам наступных тэарэтычных і метадычных палажэнняў: каардынацыя метадыкі выкладання беларускай і рускай моў і літаратур на аснове прынцыпу ўзаемасувязі і ўзаемадзеяння вучэбных дысцыплін; варыятыўнасць у навучанні, якая дае выкладчыкам права выбару паслядоўнасці вывучэння тэм, вылучаць і больш шырока тлумачыць тыя або іншыя тэмы вучэбнай дысцыпліны пры захаванні яе змястоўнай цэласнасці і канцэптуальнасці; дыферэнцыраваны падыход да ацэнкі магчымасцей і ведаў студэнтаў у працэсе вывучэння метадыкі; стварэнне спрыяльных умоў для самастойнай працы, выпрацоўкі навыкаў

самакантролю, развіцця творчых здольнасцей будучых выкладчыкаў; выкарыстанне міжпрадметных сувязей (цыклы сацыяльна-гуманітарных, агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін).

У аснову структуравання зместу вучэбнага матэрыялу дадзенай вучэбнай дысцыпліны пакладзены прынцып тэматычнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на адносна самастойныя раздзелы (тэмы). Змест вучэбнай дысцыпліны складаецца з двух модуляў: «Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай мовы» і «Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай літаратуры». Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык (кафедра) праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Сістэмнасць тэм праграмы абумоўлена неабходнасцю даць спачатку ўяўленне пра агульнадыдактычныя тэарэтычныя асновы метадыкі як навукі. Наступныя ж раздзелы размяшчаюцца ў адпаведнасці са зместам і структурай вучэбнай дысцыпліны.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна тыповым вучэбным планам па спецыяльнасцях 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1–02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» вучэбная дысцыпліна «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» ўваходзіць у кампанент установы адукацыі і з'яўляецца адной з асноўных практыкаарыентаваных дысцыплін падрыхтоўкі настаўніка-філолага.

Вучэбная дысцыпліна «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» звязана з вучэбнымі дысцыплінамі «Асновы псіхалогіі і педагогікі», «Педагогіка», «Інфармацыйныя тэхналогіі ў адукацыі».

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў вучэбных і базавых прафесійных кампетэнцый.

Патрабаванні да вучэбных кампетэнцый

Студэнт павінен:

УК-6: Здзяйсняць прафесійную дзейнасць ва ўмовах абнаўлення яе мэт, зместу, змены тэхналогій, вызначаць метады рашэння прафесійных задач, ацэньваць іх эфектыўнасць і якасць.

Патрабаванні да базавых прафесійных кампетэнцый

Студэнт павінен:

БПК-1: Праектаваць працэс навучання, ставіць адукацыйныя мэты, адбіраць змест вучэбнага матэрыялу, метады і тэхналогіі на аснове сістэмы ведаў у галіне тэорыі і метадыкі педагагічнай дзейнасці.

БПК-5: Здзяйсняць адбор зместу форм, метадаў і сродкаў навучання і выхавання, прымяняць іх у адукацыйным працэсе з улікам узроставых і псіхалагічных асаблівасцей навучэнцаў.

БПК-16: Выкарыстоўваць метадыку выкладання замежнай мовы з апорай на родную мову (спецыяльнасць 1–02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)»).

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» студэнт павінен **ведаць**:

– метадалагічныя асновы вучэбнай дысцыпліны; структуру, змест і

прынцыпы арганізацыі школьнай адукацыі па беларускай літаратуры на сучасным этапе;

– змест і структуру ўрокаў па беларускай мове і літаратуры на розных этапах школьнай адукацыі;

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» студэнт павінен **умець**:

– прымяняць атрыманыя веды пры вырашэнні педагагічных, вучэбна-выхаваўчых і навукова-метадычных задач з улікам узроставых і індывідуальных адрозненняў вучняў і канкрэтных педагагічных сітуацый;

– выкарыстоўваць разнастайныя метады і прыёмы навучання ў вучэбным працэсе вывучэння беларускай мовы і літаратуры;

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» студэнт павінен **валодаць**:

– адпаведным паняццёвым апаратам;

– уменнямі аналітычна апрацоўваць моўны, гісторыка-літаратурны, тэарэтыка-літаратурны і метадычны матэрыял, выяўляць яго выхаваўчы і псіхалага-педагагічны патэнцыял.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык (кафедра) праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метады); камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў групах); асобасна арыентаваная тэхналогія.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, формы бягучай атэстацыі. Вывучэнне дысцыпліны «Актуальныя аспекты метадык выкладання спецыяльных дысцыплін» разлічана на 160 гадзін. З іх 86 аўдыторных гадзін: 42 лекцыйныя і 44 практычныя гадзіны.

Вучэбным планам на філалагічным факультэце (дзённая форма атрымання адукацыі) для спецыяльнасцей 1–02 03 01 Беларуская мова і літаратура; 1–02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы) на II курсе ў III семестры на вывучэнне модулю «Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай мовы» прадугледжана 22 лекцыйныя і 22 практычныя гадзіны і на вывучэнне модулю «Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай літаратуры» – 20 лекцыйных і 22 практычныя гадзіны, форма кантролю – залік (3 семестр).

Размеркаванне гадзін па семестрах:

Семестр	Усяго	Лекцыі	Практычныя	Самастойная работа студэнтаў	Форма кантролю
III	160	42	44	74	Залік

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

РАЗДЕЛ I. АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКОЙ МОВЫ

Тэма 1. Методыка выкладання беларускай мовы як навука. Беларуская мова як вучэбны прадмет

1.1. Методыка выкладання беларускай мовы як навука

Методыка выкладання беларускай мовы як навука, яе прадмет, змест, задачы. Фундаментальныя паняцці і катэгорыі методыкі беларускай мовы: мэты і змест моўнай адукацыі, працэс навучання мове, заканамернасці засваення мовы, прынцыпы навучання, метады, прыёмы і формы навучання, адукацыйная тэхналогія, моўная, маўленчая і этнакультурная кампетэнцыі.

Сувязь методыкі беларускай мовы з іншымі навукамі: філасофіяй, педагогікай, псіхалогіяй, лінгвістыкай, псіхалінгвістыкай і інш.

Найбольш пашыраныя метады навукова-метадычнага даследавання: вывучэнне метадычнай спадчыны і перадавога педагагічнага вопыту, дасягненняў сумежных навук, назіранне за вучэбным працэсам, эксперымент, аналіз прац вучняў, анкетаванне і інш.

1.2. Беларуская мова як вучэбны прадмет ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. Вучэбная праграма па беларускай мове

Беларуская мова – прадмет вывучэння, сродак навучання, фарміравання і развіцця асобы вучня. Мэта і задачы навучання беларускай мове ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. Змест і структура школьнага курса беларускай мовы. Крытэры адбору сучаснага зместу беларускай мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Вучэбная праграма па беларускай мове для 5–11 класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі: яе накіраванасць, структура, змест, прынцыпы пабудовы. Арыентацыя праграмы на развіццё маўленчых і інтэлектуальных здольнасцей вучняў, асэнсаванне імі законаў мовы, фарміраванне вучэбна-моўных уменняў і навыкаў, выхаванне школьнікаў. Асноўныя кампаненты праграмы, іх характарыстыка.

Тэма 2. Прынцыпы і сродкі навучання беларускай мове

2.1. Прынцыпы навучання беларускай мове

Паняцце “прынцып навучання”. Агульнадыдактычныя і спецыяльныя прынцыпы навучання беларускай мове.

Агульнадыдактычныя прынцыпы навучання роднай мове: навуковасці, сістэматычнасці і паслядоўнасці, даступнасці, нагляднасці, сувязі тэорыі з практыкай, уліку індывідуальных асаблівасцей вучняў, адзінства навучання, выхавання і развіцця і інш.

Агульнаметадычныя (прадметнаарыентаваныя) прынцыпы навучання роднай мове: увагі да матэрыі мовы, разумення моўных значэнняў, ацэнкі выразнасці мовы, развіцця адчування мовы, каардынацыі вуснага і пісьмовага маўлення, функцыянальнай накіраванасці, камунікатыўнай накіраванасці, структурна-семантычны, апоры на этнакультуру, улік фактару бікультурнага развіцця асобы вучня і інш.

Узаемадзеянне агульнадыдактычных і агульнаметадычных прынцыпаў навучання.

2.2. Сродкі навучання беларускай мове

Сродкі навучання беларускай мове як метадычнае паняцце. Класіфікацыя сродкаў навучання беларускай мове.

Падручнік – асноўны сродак навучання беларускай мове. Псіхалага-педагагічныя патрабаванні да школьнага падручніка. Узаемасувязь праграмы і падручніка. Функцыі падручніка: інфармацыйная, трансфармацыйная, сістэматызавальная, выхаваўчая і інш. Структурныя кампаненты школьнага падручнікаў. Характарыстыка сучасных падручнікаў па беларускай мове: формы падачы новага матэрыялу, сістэма практыкаванняў і заданняў, рэалізацыя дыферэнцыраванага падыходу ў навучанні, сістэма паўтарэння вывучанага, метадычны апарат.

Дапаможнікі і матэрыялы, што дапаўняюць падручнік (зборнікі практыкаванняў, слоўнікі, даведнікі і інш.), і іх выкарыстанне ў навучальным працэсе.

Сродкі нагляднасці на ўроках роднай мовы: слыхавыя, зрокавыя, зрокава-слыхавыя (гуказапісы, табліцы, схемы, рэпрадукцыі карцін, відэафільмы і інш.).

Тэхнічныя сродкі навучання. Выкарыстанне камп'ютара на ўроках мовы.

Тэма 3. Метады і прыёмы навучання беларускай мове

3.1. Класіфікацыя метадаў навучання беларускай мове

Паняцце метаду і прыёму навучання. Класіфікацыя метадаў навучання ў залежнасці ад: а) этапаў навучання мове; б) крыніцы атрымання ведаў; в) характару вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў; г) логікі перадачы і ўспрымання інфармацыі і інш.

3.2. Характарыстыка метадаў навучання беларускай мове. Асноўныя прыёмы навучання роднай мове

Характарыстыка найбольш пашыраных і прызнаных метадычнай навукай і школьнай практыкай метадаў навучання (паведамленне настаўніка, гутарка, лекцыя, назіранне і моўны аналіз, лінгвістычны эксперымент, чытанне падручніка, моўны разбор, практыкаванні і інш.).

Асноўныя прыёмы навучання роднай мове: аналіз, сінтэз, параўнанне і супастаўленне, алгарытмізацыя і інш.

Выкарыстанне метадаў і прыёмаў навучання ў залежнасці ад мэт урока, зместу моўнага матэрыялу, узросту і ступені падрыхтаванасці школьнікаў.

Тэма 4. Формы арганізацыі вучэбнага працэсу па беларускай мове

4.1. Сучасны ўрок беларускай мовы: тыпы і структура

Урок як асноўная арганізацыйна-педагагічная форма навучання і выхавання ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. Сучасныя патрабаванні да ўрока беларускай мовы. Структурныя кампаненты ўрока мовы і іх функцыі.

Тыпы ўрокаў роднай мовы: урок вывучэння новага матэрыялу; урок замацавання ведаў, уменняў і навыкаў; урок паўтарэння і абагульнення вывучанага; камбінаваны ўрок; урокі развіцця звязнага маўлення (навучання перакладам, пераказам, сачыненням); урокі кантролю; урокі аналізу пісьмовых прац. Нетрадыцыйныя формы правядзення ўрока беларускай мовы ў сучаснай школе.

4.2. Планаванне вучэбнага матэрыялу па беларускай мове

Планаванне вучэбнага матэрыялу. Віды вучэбных планаў: каляндарна-тэматычны, паўрочны.

Падрыхтоўка настаўніка да ўрока мовы. Умовы эфектыўнага правядзення ўрока роднай мовы. Аналіз ўрока беларускай мовы.

4.3. Факультатыўныя заняткі і пазакласная праца па беларускай мове

Факультатыўныя заняткі па беларускай мове, іх мэты, формы арганізацыі, методыка правядзення.

Значэнне і задачы пазакласнай працы па беларускай мове. Прынцыпы арганізацыі пазакласнай працы. Формы пазакласнай працы. Гурток як асноўная форма пазакласнай працы. Віды пазакласных мерапраемстваў, методыка іх правядзення.

Тэма 5. Кантрольна-ацэначная дзейнасць настаўніка на ўроках беларускай мовы

5.1. Арганізацыя кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па беларускай мове

Асноўныя патрабаванні да арганізацыі кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па беларускай мове. Функцыі, формы, метады кантролю.

5.2. Нарматыўныя дакументы для арганізацыі кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў

Ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце «Беларуская мова».

Метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні культуры вуснага і пісьмовага маўлення ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

РАЗДЗЕЛ II. АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Тэма 1. Агульныя пытанні методыкі выкладання літаратуры

1.1. Методыка выкладання беларускай літаратуры як навукі

Тэарэтычныя асновы курса методыкі выкладання літаратуры. Методыка як дысцыпліна педагагічнага профілю, яе сувязь з іншымі навуковымі дысцыплінамі: літаратуразнаўствам, эстэтыкай, педагагікай, псіхалогіяй, філасофіяй, сацыялогіяй, этыкай, эстэтыкай. Прадмет, змест і структура вучэбнай дысцыпліны «Методыка выкладання беларускай літаратуры». Асноўныя пытанні методыкі выкладання літаратуры: «Што вывучаць?», «Як вывучаць?», «Навошта вывучаць?». Задачи методыкі: пазнаёміць з тэарэтычнымі асновамі выкладання літаратуры; выпрацаваць першапачатковыя практычныя ўменні і навыкі для падрыхтоўкі да ўрока роднай літаратуры; даць накірункі да самаадукацыі і творчага пошуку; дапамагчы настаўніку адказаць на асноўныя пытанні, што ўзнікаюць у час падрыхтоўкі да заняткаў, у працэсе выкладання, пасля аналізу праведзенага ўрока.

Гнасеалагічныя і аксіялагічныя асновы навучання літаратуры і яе метадалогіі. Значэнне практыкі школьнага выкладання для развіцця метадалогіі методыкі. Асноўныя метады даследавання ў галіне методыкі выкладання літаратуры: вывучэнне і абагульненне перадавога вопыту славеснікаў, мэтанакіраванае назіранне за вучэбна-выхаваўчым працэсам па літаратуры, педагагічны эксперымент, метады зрэзаў, даследчая гутарка, анкетаванне і інш.

1.2. Беларуская літаратура як вучэбны прадмет

Месца і адметнасць беларускай літаратуры сярод іншых прадметаў. Адрозненне літаратуры ад іншых школьных дысцыплін, своеасаблівасць яе як прадмета, абумоўленая спалучэннем фактараў мастацкасці і навуковасці. Значэнне літаратуры як вучэбнага прадмета. Асноўная мэта вывучэння беларускай літаратуры – далучэнне вучняў да набываўчых айчынных мастацкай славеснасці (у кантэксце сусветнай), развіццё іх

здольнасцей да ўспрымання і ацэнкі яе як крыніцы эстэтычных каштоўнасцей. Беларуская літаратура як гуманітарная і культуралагічная дысцыпліна. Функцыі літаратуры (пазнавальная, эўрыстычная, камунікатыўная, эстэтычная, выхаваўчая, геданічная, культуратворчая і інш.).

Тэма 2. Асноўныя этапы станаўлення і развіцця metodyкі выкладання беларускай літаратуры

Станаўленне і развіццё metodyкі выкладання беларускай літаратуры. Асобныя праблемы выкладання слоўнага мастацтва ў працах Ф. Скарыны, М. Смятрыцкага, В. Цяпінскага, С. Полацкага і іншых беларускіх асветнікаў. Роля выдатных рускіх педагогаў і метадыстаў XIX–XX стагоддзяў у станаўленні metodyкі выкладання літаратуры як навукі. Карусь Каганец, Цётка, Якуб Колас, Максім Гарэцкі як пачынальнікі. Першыя чытанкі.

Выкладанне беларускай літаратуры ў школах БССР у 20-я гады XX стагоддзя. Праблема зместу і структуры літаратурнай адукацыі. Першыя праграмы, чытанкі, хрэстаматыі і падручнікі па беларускай літаратуры для школ («Родныя шляхі» І. Самковіча, І. Пратасевіча, «Выпісы з беларускай літаратуры» Ул. Дзяржынскага). Метады і прыёмы вывучэння літаратуры. Пазакласная праца па літаратуры. Вывучэнне літаратуры і культуры роднага краю (гурткі, куткі, музеі і інш.). Арганізацыя і правядзенне клубнага дня.

Перыядычны педагогічны друк у 20–30-я гады XX стагоддзя. Дасягненні і страты 20–30-х гадоў XX стагоддзя. Педагогічныя ідэі І. І. Замоціна («Мастацкая літаратура ў школьным выкладанні»), М. І. Каспяровіча («Краязнаўства»), І. К. Самковіча («Заданні па беларускай літаратуры для V, VI, VII класаў») і інш. Пастановы ЦК ВКП(б) і савецкага ўрада і іх негатыўны ўплыў на развіццё беларускай літаратуры і школьнага краязнаўства. Рэпрэсіі супраць Наркамата асветы БССР, вучоных-педагогаў і настаўнікаў. Уплыў вульгарна-сацыялагітарскай крытыкі на развіццё metodyкі. Звужэнне і збядненне зместу літаратурнай адукацыі, ідэалагічная тэндэнцыянасць у адборы твораў для вывучэння ў школе. Новыя рэпрэсіі супраць дзеячаў народнай асветы ў канцы 40–пачатку 50-х гадоў XX стагоддзя.

Метадычная думка ў 1950–1980-я гады. Удасканаленне зместу і структуры літаратурнай адукацыі, вызваленне праграм ад твораў нізкай мастацкай вартасці. Першыя падручнікі гісторыка-літаратурнага тыпу для старшых класаў.

Актывізацыя метадычнай думкі ў другой палове XX стагоддзя. Серыі кніг «Бібліятэка настаўніка беларускай мовы і літаратуры», «Пісьменнік у школе», «Вывучэнне мастацкага твора ў школе», «Вывучэнне літаратуры ў пэўным класе», іх роля. Удасканаленне вывучэння мастацкага твора з улікам яго жанравай спецыфікі, разнастайных шляхоў аналізу. Праблема выхавання вучняў сродкамі мастацкай літаратуры. Пошукі новых метадаў і прыёмаў навучання.

Дэмакратызацыя савецкага грамадства ў другой палове 1980-х гадоў. «Закон аб мовах» у БССР і яго ўплыў на развіццё metodyкі выкладання беларускай літаратуры. Роля часопісаў «Роднае слова» («Беларуская мова і літаратура ў школе») і «Беларуская мова і літаратура» ў актывізацыі беларускай метадычнай думкі. Канцэпцыя літаратурнай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Сучасны стан metodyкі выкладання беларускай літаратуры: абнаўленне метадалогіі, пошук адметных тэхналогій, выкарыстанне вопыту замежнай школы. Вопыт настаўнікаў Беларусі і Расіі як увасабленне творчага падыходу да прадмета і спосаб рэалізацыі інавацыйных педагогічных ідэй на практыцы (М. Верціхоўская, В. Туркевіч, Р. Сташынская, В. Войцік, Я. Ільін, В. Шаталаў і інш.). Пошукі і

напрацоўкі сучасных метадыстаў: М.А. Лазарука, В.У. Івашына, В.Я. Ляшук, А. В. Рудкай, А. І. Лугоўскага, В. І. Смыкоўскай, Т. Ф. Мушынскай, М. І. Мішчанчука, П. І. Лявонавай, В. І. Русілка, А. У. Рагулі, І. М. Слесаравай, Н. Б. Рашэтнікавай і іншых.

Тэма 3. Змест і этапы літаратурнай адукацыі ў сучасных установах агульнай сярэдняй адукацыі

3.1. Канцэпцыя літаратурнай адукацыі

Мэты і задачы (далучэнне вучняў да мастацтва слова ў кантэксце руху духоўнага і сацыяльна-гістарычнага жыцця народа, развіццё ў іх мастацкага мыслення і эстэтычных пачуццяў, творчых здольнасцей, чытацкай і моўнай культуры, фарміраванне маральна-этычных арыентацый) літаратурнай адукацыі ў святле сучасных патрабаванняў. Прынцыпы літаратурнай адукацыі (дэмакратызацыя і гуманізацыя, арыентацыя на агульначалавечыя і нацыянальныя духоўныя каштоўнасці, творчы характар навучання, дыферэнцыраванасць, бесперапыннасць працэсу адукацыі і інш.). Структура, адзінства і цэласнасць літаратурнай адукацыі з улікам узроставай і асобнай дыферэнцыяцыі. Кампаненты зместу літаратурнай адукацыі: а) веды; б) уменні і навыкі; в) вопыт творчай дзейнасці; г) маральныя крытэрыі. Прынцыпы адбору літаратурных твораў.

3.2. Канцэпцыя вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура». Адукацыйны стандарт базавай адукацыі. Адукацыйны стандарт агульнай сярэдняй адукацыі. Адукацыйны стандарт «Беларуская літаратура»

Агульныя паказчыкі літаратурнай адукацыі па вучэбным прадмеце. Змест адукацыйнага стандарту базавай адукацыі. Змест адукацыйнага стандарту сярэдняй адукацыі. Зыходныя метадалагічныя перадумовы і прынцыпы пабудовы зместу вучэбнага прадмета. Дыдактычныя асновы, прынцыпы і крытэрыі адбору ў канструяванні зместу літаратурнай адукацыі. Мэты, агульная характарыстыка і асаблівасці пабудовы зместу літаратурнай адукацыі па ступенях навучання. Састаў і структура вучэбна-метадычных комплексаў па беларускай літаратуры. Асноўныя палажэнні Адукацыйнага стандарту «Беларуская літаратура».

3.3. Вучэбная праграма па беларускай літаратуры

Школьная вучэбная праграма па беларускай літаратуры, яе змест і структура. Прынцыпы адбору і канструявання зместу адукацыі ў праграмах. Раздзелы вучэбнай праграмы, іх функцыянальнае прызначэнне. Віды спісаў твораў у праграме. Профільнае навучанне па беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. Асаблівасці пабудовы зместу навучання ў вучэбных праграмах для базавага і павышанага ўзроўняў. Аналіз вучэбных праграм па беларускай літаратуры.

3.4. Вучэбныя дапаможнікі па беларускай літаратуры

Вучэбныя дапаможнікі па беларускай літаратуры, іх тыпы і структура. Змест і структура падручнікаў па беларускай літаратуры, іх адпаведнасць праграмам Метадычны апарат падручнікаў. Патрабаванні да падручнікаў па літаратуры. Састаў і структура вучэбна-метадычных комплексаў (ВМК) па беларускай літаратуры. Аналіз вучэбных дапаможнікаў па беларускай літаратуры. Профільнае навучанне па беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Тэма 4. Прынцыпы, метады і прыёмы выкладання літаратуры

4.1. Прынцыпы вывучэння літаратуры

Агульнадыдактычныя прынцыпы і прынцыпы літаратуразнаўчага аналізу на ўроках літаратуры. Агульнадыдактычныя прынцыпы (накіраванасць вучэбнага працэсу на вырашэнне ва ўзаемасувязі задач навучання, выхавання і развіцця; навуковасць;

даступнасць; сістэматычнасць і паслядоўнасць; свядомая і актыўная дзейнасць вучняў пры вядучай ролі настаўніка; нагляднасць; спалучэнне розных метадаў і сродкаў навучання ў залежнасці ад задач і зместу навучання; стварэнне неабходных умоў для навучання; сувязь навучання з жыццём і інш.) і прынцыпы літаратуразнаўчага аналізу на ўроках літаратуры (вывучэнне літаратурных твораў як твораў мастацтва слова; адзінства мастацкіх з'яў у кантэксце іх зместу і формы; гістарызм), іх спецыфіка і сувязь з агульнадыдактычнымі прынцыпамі.

4.2. Метады і прыёмы вывучэння беларускай літаратуры

Метады і прыёмы вывучэння літаратуры і іх класіфікацыя. Прыёмы рэалізацыі метадаў настаўнікамі і віды дзейнасці вучняў. Суадносіны паняццяў «метад і прыём». Розныя погляды навукоўцаў на праблему класіфікацыі метадаў і прыёмаў (з гісторыі пытання): М.І. Новікаў, Ф.І. Буслаеў, У.Я. Стаюнін, В.І. Вадавозаў, М.А. Рыбнікава.

Класіфікацыя метадаў па крыніцы атрымання ведаў (В.В. Галубкоў): славесныя (чытанне (выбарачнае, каменціраванае чытанне, чытанне і завучванне на памяць, чытанне па ролях); пераказ (падрабязны, сціслы, выбарачны пераказ і мастацкае расказванне); гутарка (рэпрадуктыўная, эўрыстычная, вольная, прыём параўнання); лекцыя); наглядныя (ілюстрацыя (вуснае славеснае маляванне, складанне кадраплана, мізансцэніраванне, інсцэніраванне, завочная экскурсія), дэманстрацыя (выкарыстанне ТСН)); практычныя (самастойная работа вучняў (план, тэзісы, канспект, рэферат, даклад)).

Класіфікацыя метадаў па спецыфіцы ўнутранай сутнасці пазнавальнай дзейнасці вучняў і ступені іх самастойнасці (М.І. Кудрашоў): творчага чытання (выразнае чытанне настаўніка; чытанне майстроў мастацкага слова; навучанне выразнаму чытання вучняў; каменціраванае чытанне; уступнае слова настаўніка, якое падводзіць да ўспрымання твора; гутарка, якая актывізуе непасрэдныя ўражанні ад прачытанага; творчыя заданні, звязаныя з вучнёўскімі назіраннямі над жыццём); рэпрадуктыўны (лекцыя пра творчы шлях мастака слова; аглядавая лекцыя з папярэднім планам, з выкарыстаннем наглядных дапаможнікаў і ТСН; заданні па падручніку); эўрыстычны (сістэма пытанняў, накіраваная на самастойнае атрыманне ведаў; сістэма заданняў па аналізе мастацкага твора або крытычнага артыкула, па гісторыка-літаратурных і тэарэтычных пытаннях, ілюстрацыйным матэрыяле; пастаноўка праблемнага пытання або задання; эўрыстычная гутарка); даследчы (пастаноўка праблемных пытанняў; даследчых заданняў).

Тэма 5. Літаратурнае развіццё школьніка як чытача. Настаўнік беларускай літаратуры

5.1. Вучні як чытачы

Сучасная педагагічная і метадычная навука аб чытацкай дзейнасці (Ю. Б. Бораў, Л. Н. Сталовіч, І. Ю. Калугіна і інш.). Чытанне як праца і творчасць (В. Ф. Асмус, М. С. Каган, Л. М. Рожына і інш.). Праблема крытэрыяў літаратурнага развіцця ў псіхалогіі і метадыцы выкладання літаратуры. Паняцце аб чытацкіх уменнях і навыках, іх сутнасць, спецыфіка. Узаемасувязь чытацкіх (перцэптыўных) і літаратурна-творчых (пісьменніцкіх) уменняў. Узроставыя асаблівасці вучняў і іх улік на ўроках беларускай літаратуры. Спосабы выяўлення чытацкіх і літаратурна-творчых уменняў школьнікаў: мэтанакіраванае назіранне, метад зрэзаў, творчыя працы (сачыненні, рэцэнзіі, водгукі, эсэ), інш. Асобасна-арыентаваны і прадметна-арыентаваны характар выкладання літаратуры.

5.2. Настаўнік беларускай літаратуры

Асоба настаўніка як адзін з вызначальных фактараў у выкладанні літаратуры. Настаўнік літаратуры як выкладчык мастацкага слова, пасрэднік паміж пісьменнікам і чытачом-вучнем. Дыялагічнасць урокаў літаратуры. Творчая лабараторыя настаўніка-славесніка. Агульнадыдактычныя і вузкасפעцыяльныя патрабаванні да настаўніка літаратуры. Лепшыя настаўнікі-філолагі.

Тэма 6. Урок літаратуры ў сучасных установах агульнай сярэдняй адукацыі

6.1. Сучасны ўрок як форма навучання

Змест і структура сучаснага ўрока. Патрабаванні да ўрока літаратуры з пункту гледжання структуры, падрыхтоўкі і арганізацыі, зместу ўрока, метадыкі яго правядзення. Арганізацыйныя, дыдактычныя, метадычныя і гігіенічныя патрабаванні да сучаснага ўрока літаратуры і прыёмы рэалізацыі іх на практыцы. Прынцыпы арганізацыі працы на ўроку: вучэбна-арганізацыйны, вучэбна-інфармацыйны, вучэбна-інтэлектуальны, вучэбна-камунікатыўны.

Тыпы ўрокаў літаратуры, прынцыпы іх класіфікацыі: 1) у залежнасці ад этапаў вывучэння твора (уступныя заняткі, чытанне твора (першае ўспрыманне); урокі аналізу і асэнсавання твора (аналітычнае чытанне, паглыблены аналіз); заключныя ўрокі (абагульненне вывучанага); урокі пазакласнага чытання); 2) у залежнасці ад роду і жанру твора (урок вывучэння лірычнага, эпічнага, драматычнага твора), 3) у залежнасці ад формы падачы матэрыялу (урок-лекцыя, урок-гутарка, экскурсія, завочная экскурсія, урок-дыспут, дыскусія і інш.), 4) у залежнасці ад формы пазакласнай працы (урок-экскурсія (падарожжа), урок-спаборніцтва, урок-турнір, урок-гульня і г.д.), 5) у залежнасці ад спецыфікі прадмета (уроки вывучэння тэорыі і гісторыі літаратуры; урокі вывучэння мастацкіх твораў; урокі развіцця маўлення) і інш. Агульнадыдактычныя тыпы ўрокаў па літаратуры (уроки тлумачэння, урокі замацавання, абагульнення і сістэматызацыі, урокі кантролю ведаў і паўтарэння, урокі камбінаванай будовы) і спецыфіка кожнага з іх.

Структура і асноўныя этапы сучаснага ўрока літаратуры: арганізацыйны момант; паведамленне тэмы і мэты ўрока; паўтарэнне ці актуалізацыя апорных ведаў урока, праверка дамашняга задання; псіхалагічная падрыхтоўка да ўспрымання новага матэрыялу; вывучэнне новага матэрыялу; замацаванне новага матэрыялу; дамашняе заданне; падвядзенне вынікаў урока, рэфлексія. Пабудова ўрока літаратуры ва ўмовах развіццёвага навучання: агульная арганізацыя ўрока (узаемасувязь вучэбных сітуацый адна з адной) і арганізацыя кожнай асобнай вучэбнай сітуацыі.

6.2. Нетрадыцыйныя ўрокі па літаратуры. Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі

Нетрадыцыйныя ўрокі літаратуры і іх віды: урок-дыспут, урок-канферэнцыя, урок-прэс-канферэнцыя, урок-кансультацыя, урок-залік, урок-творчасць, урок-творчая справаздача, урок-дзелавая гульня, урок-конкурс, урок-спаборніцтва, тэатралізаваны ўрок, урок-аўкцыён і інш.

Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі ў школе, іх адрозненне ад традыцыйных. Азначэнне паняцця «тэхналогія». Метад і тэхналогія. Праблемнае навучанне. Тэхналогія перспектыўных ліній. Модульнае навучанне. Метад праектаў. Дальтон-план. Тэхналогія педагагічных майстэрняў. Інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі.

6.3. Улік і ацэнка ведаў, уменняў і навыкаў вучняў

Метады кантролю і самакантролю. Колькасны і якасны кантроль. Апытанне як асноўны від кантролю і ўліку ведаў вучняў. Патрабаванні да пытанняў і заданняў настаўніка. Віды пытанняў: асноўныя, удакладняльныя, дадатковыя. Бягучы ўлік, яго

віды (індывідуальны, франтальны, камбінаваны; паўрочны, тэматычны). Перыядычны кантроль. Выніковы (абагульняючы) улік, яго спецыфіка і прызначэнне. Індывідуальна-разавы ўлік. Самастойныя і кантрольныя працы, залікі як формы кантролю і ацэнкі ведаў на ўроку літаратуры. Творчыя настаўнікі пра самакантроль ведаў вучняў і яго віды. Метады тэставага і праграмаванага кантролю на ўроку літаратуры. Дзесяцібальная сістэма ацэнкі вучэбных вынікаў дзейнасці вучняў.

6.4. Дамашнія заданні па літаратуры.

Агульнадыдактычныя патрабаванні да дамашніх заданняў па літаратуры. Віды дамашніх заданняў па літаратуры: апераджальныя і якія замацоўваюць вывучанае на ўроку; звязаныя з арганізацыяй самастойнага чытання; праца над тэкстам твора; па падручніку; звязаныя з вывучэннем дадатковай літаратуры; па напісанні пісьмовых прац; па паўтарэнні раней вывучанага; групавыя і індывідуальныя; рэпрадуктыўныя і творчыя. Шляхі папярэджання перагрузкі вучняў дамашнімі заданнямі.

6.5. Планаванне вучэбнай дзейнасці настаўнікам беларускай літаратуры

Значэнне планавання ў павышэнні эфектыўнасці заняткаў па літаратуры і ў пазакласнай працы па прадмеце. Перспектыўнае (каляндарны і тэматычны планы) і бягучае (план, план-канспект і канспект) планаванне. Перспектыўнае планаванне – аснова творчай дзейнасці настаўніка. Этапы падрыхтоўкі да ўрока. Тэхналагічная карта ўрока.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
«АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫК ВЫКЛАДАННЯ СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ДЫСЦЫПЛІН»
(дзённая форма атрымання адукацыі)

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі				
1	2	3	4	7	8	9	10
	АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫК ВЫКЛАДАННЯ СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ДЫСЦЫПЛІН	42	44	74			
I	Раздзел I. АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ	22	22	38			
1.	Методыка выкладання беларускай мовы як навукa. Беларуская мова як вучэбны прадмет	4	2	6			
1.1.	Методыка выкладання беларускай мовы як навукa 1. Методыка выкладання беларускай мовы як навукa, яе прадмет, змест, задачы. 2. Сувязь методыкі беларускай мовы з іншымі навукaмі: філасофіяй, педагогікай, псіхалогіяй, лінгвістыкай, псіхалінгвістыкай і інш. 3. Найбольш пашыраныя метады навукова-метадычнага даследавання.	2			Вучэбныя праграмы па беларускай мове	Р-І. Асн. [1] Дад. 5	
1.2.	Беларуская мова як вучэбны прадмет ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. Вучэбная праграма па беларускай мове 1. Беларуская мова – прадмет вывучэння, сродак навучання, фарміравання і развіцця асобы вучня. 2. Мэта і задачы навучання беларускай мове ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. 3. Змест і структура школьнага курса беларускай мовы.	2	2		Вучэбныя праграмы па беларускай мове	Р-І. Асн. [1] [2] Дад. [5]	Аналіз нарматыўнага дакумента

	4. Вучэбная праграма па беларускай мове для 5–11 класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. 5. Асноўныя кампаненты праграмы, іх характарыстыка.						
2.	Прынцыпы і сродкі навучання беларускай мове	4	2	6			
2.1.	Прынцыпы навучання беларускай мове 1. Паняцце “прынцып навучання”. Агульнадыдактычныя і спецыяльныя прынцыпы навучання беларускай мове. 2. Агульнадыдактычныя прынцыпы навучання роднай мове. 3. Агульнаметадычныя (прадметнаарыентаваныя) прынцыпы навучання роднай мове. 4. Узаемадзеянне агульнадыдактычных і агульнаметадычных прынцыпаў навучання.	2			Вучэбныя дапаможнікі па беларускай мове	Р–І. Асн. [1] Дад. [5]	
2.2.	Сродкі навучання беларускай мове 1. Сродкі навучання беларускай мове як метадычнае паняцце. 2. Класіфікацыя сродкаў навучання беларускай мове. 3. Падручнік – асноўны сродак навучання беларускай мове. 4. Дапаможнікі і матэрыялы, што дапаўняюць падручнік (зборнікі практыкаванняў, слоўнікі, даведнікі і інш.), і іх выкарыстанне ў навучальным працэсе. 5. Сродкі нагляднасці на ўроках роднай мовы: слыхавыя, зрокавыя, зрокава-слыхавыя (гуказапісы, табліцы, схемы, рэпрадукцыі карцін, відэафільмы і інш.). 6. Тэхнічныя сродкі навучання. Выкарыстанне камп’ютара на ўроках мовы.	2	2		ЭСН	Р–І. Асн. [1] Дад. [3] [5]	Вуснае апытванне
3.	Метады і прыёмы навучання беларускай мове	6	4	6			
3.1.	Класіфікацыя метадаў навучання беларускай мове 1. Паняцце метаду і прыёму навучання. 2. Класіфікацыя метадаў навучання ў залежнасці ад: а) этапаў навучання мове; б) крыніцы атрымання ведаў; в) характару вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў; г) логікі перадачы і ўспрымання інфармацыі і інш.	2			Вучэбныя дапаможнікі па беларускай мове	Р–І. Асн. [1] Дад. [6]	
3.2.	Характарыстыка метадаў навучання беларускай мове. Асноўныя прыёмы навучання роднай мове 1. Характарыстыка найбольш пашыраных і прызнаных метадычнай наукай і школьнай практыкай метадаў навучання. 2. Асноўныя прыёмы навучання роднай мове.	4	4		Вучэбныя дапаможнікі па беларускай мове	Р–І. Асн. [1] Дад. [1]	Тэсціраванне

	3. Выкарыстанне метадаў і прыёмаў навучання ў залежнасці ад мэтаў урока, зместу моўнага матэрыялу, узросту і ступені падрыхтаванасці школьнікаў.					[6]	
4	Формы арганізацыі вучэбнага працэсу па беларускай мове	6	8	10			
4.1.	Сучасны ўрок беларускай мовы: тыпы і структура 1. Урок як асноўная арганізацыйна-педагагічная форма навучання і выхавання ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. 2. Сучасныя патрабаванні да ўрока беларускай мовы. 3. Структурныя кампаненты ўрока мовы і іх функцыі. 4. Тыпы ўрокаў роднай мовы: 5. Нетрадыцыйныя формы правядзення ўрока беларускай мовы ў сучаснай школе.	4	4		Планы-канспекты ўрокаў беларускай мовы	Р-І. Асн. [1] Дад. [5] [6]	Тэсціраванне
4.2.	Планаванне вучэбнага матэрыялу па беларускай мове 1. Планаванне вучэбнага матэрыялу. Віды вучэбных планаў: каляндарна-тэматычны, паўрочны. 2. Падрыхтоўка настаўніка да ўрока мовы. Умовы эфектыўнага правядзення ўрока роднай мовы. Аналіз урока беларускай мовы.		2		Каляндарна-тэматычнае планаванне	Р-І. Асн. [1] [2]	Вуснае апытванне
4.3.	Факультатывыя заняткі і пазакласная праца па беларускай мове 1. Факультатывыя заняткі па беларускай мове, іх мэты, формы арганізацыі, метадыка правядзення. 2. Значэнне і задачы пазакласнай працы па беларускай мове. Прынцыпы арганізацыі пазакласнай працы. 3. Формы пазакласнай працы. 4. Гурток як асноўная форма пазакласнай працы. 5. Віды пазакласных мерапраемстваў, метадыка іх правядзення.	2	2		Праграмы факультатывных заняткаў	Р-І. Асн. [1] Дад. [2] [4]	Вуснае апытванне
5.	Кантрольна-ацэначная дзейнасць настаўніка на ўроках беларускай мовы	2	6	10			
5.1	Арганізацыя кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па беларускай мове 1. Асноўныя патрабаванні да арганізацыі кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па беларускай мове. 2. Функцыі, формы, метады кантролю.	2	2		Ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце	Р-І. Асн. [1] [4] Дад. [5]	Вуснае апытванне

					«Беларуская мова»		
5.2	<p>Нарматыўныя дакументы для арганізацыі кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў</p> <p>1. Ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце «Беларуская мова».</p> <p>2. Метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні культуры вуснага і пісьмовага маўлення ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.</p>		4		Ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце «Беларуская мова»	Р–І. Асн. [1] [5]	Пісьмовая работа
II.	Раздзел II. Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай літаратуры	20	22	36			
1.	Агульныя пытанні метадыкі выкладання літаратуры	2		4			
1.1.	<p>Метадыка выкладання беларускай літаратуры як навука</p> <p>1. Метадыка як дысцыпліна педагагічнага профілю, яе сувязь з іншымі навукамі.</p> <p>2. Структура метадыкі выкладання літаратуры.</p> <p>3. Асноўныя пытанні метадыкі выкладання літаратуры.</p> <p>4. Метады ў галіне метадыкі выкладання літаратуры.</p>	1			Табліцы і схемы «Сувязь метадыкі з іншымі навукамі», «Змест курса метадыкі».	Р–II. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]	
1.2.	<p>Беларуская літаратура як вучэбны прадмет</p> <p>1. Месца і адметнасць беларускай літаратуры сярод іншых прадметаў.</p> <p>2. Значэнне літаратуры як вучэбнага прадмета.</p> <p>3. Мэты выкладання літаратуры.</p> <p>4. Функцыі літаратуры.</p>	1		4	Схема «Сувязь літаратуры з іншымі прадметамі».	Р–II. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]	
2.	Асноўныя этапы станаўлення і развіцця метадыкі выкладання беларускай літаратуры	2		4			
	1. Станаўленне і развіццё метадыкі выкладання беларускай літаратуры.	2		4	Камп'ютарная прэзентацыя	Р–II. Асн.	

	<p>2. Стан методыкі выкладання беларускай літаратуры ў перадваеннае дзесяцігоддзе.</p> <p>3. Пасляваенны перыяд развіцця методыкі выкладання беларускай літаратуры.</p> <p>4. Сучасны стан методыкі выкладання беларускай літаратуры.</p>				№ 1.	[1] [2] Дад. [3] [5]	
3.	Змест і этапы літаратурнай адукацыі у сучасных установах агульнай сярэдняй адукацыі	6	4	4			
3.1.	<p>Канцэпцыя літаратурнай адукацыі</p> <p>1. Мэты, задачы і прынцыпы літаратурнай адукацыі.</p> <p>2. Структура, адзінства і цэласнасць літаратурнай адукацыі з улікам узроставай і асобаснай дыферэнцыяцыі.</p> <p>3. Кампаненты зместу літаратурнай адукацыі.</p> <p>4. Прынцыпы адбору літаратурных твораў.</p>	1			План-схема «Канцэпцыя літаратурнай адукацыі».	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]	
3.2.	<p>Канцэпцыя вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура». Адукацыйны стандарт базавай адукацыі. Адукацыйны стандарт агульнай сярэдняй адукацыі. Адукацыйны стандарт «Беларуская літаратура»</p> <p>1. Агульныя паказчыкі літаратурнай адукацыі па вучэбным прадмеце.</p> <p>3. Змест адукацыйнага стандарту базавай адукацыі.</p> <p>4. Змест адукацыйнага стандарту сярэдняй адукацыі.</p> <p>2. Зыходныя метадалагічныя перадумовы і прынцыпы пабудовы зместу вучэбнага прадмета.</p> <p>3. Дыдактычныя асновы, прынцыпы і крытэрыі адбору ў канструяванні зместу літаратурнай адукацыі.</p> <p>4. Мэты, агульная характарыстыка і асаблівасці пабудовы зместу літаратурнай адукацыі па ступенях навучання.</p> <p>5. Састаў і структура вучэбна-метадычных комплексаў па беларускай літаратуры.</p> <p>6. Асноўныя палажэнні Адукацыйнага стандарту «Беларуская літаратура».</p>	1		4	Табліца «Канцэпцыя вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура».	Р–П. Асн.[1] [2] Дад. [3] [5]	
3.3.	<p>Вучэбная праграма па беларускай літаратуры</p> <p>1. Школьная праграма па беларускай літаратуры, яе змест і</p>	2	2		Вучэбныя	Р–П.	Праца ў падгрупах.

	<p>структура.</p> <p>2. Прынцыпы адбору і канструявання зместу адукацыі ў праграмах.</p> <p>3. Раздзелы вучэбнай праграмы, іх функцыянальнае прызначэнне.</p> <p>4. Віды спісаў твораў у праграме.</p> <p>5. Профільнае навучанне па беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.</p> <p>6. Асаблівасці пабудовы зместу навучання ў вучэбных праграмах для базавага і павышанага ўзроўняў.</p> <p>7. Аналіз вучэбных праграм па беларускай літаратуры.</p>				<p>праграмы па беларускай літаратуры (партал www.adu.by).</p>	<p>Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]</p>	<p>Выступленне паведамленнямі.</p>	3	
3.4.	<p>Вучэбныя дапаможнікі па беларускай літаратуры</p> <p>1. Падручнікі і вучэбныя дапаможнікі па літаратуры, іх тыпы.</p> <p>2. Змест і структура падручнікаў па беларускай літаратуры, іх адпаведнасць праграмам.</p> <p>3. Метадычны апарат падручнікаў.</p> <p>4. Састаў і структура вучэбна-метадычных комплексаў (ВМК) па беларускай літаратуры.</p> <p>5. Аналіз вучэбных дапаможнікаў па беларускай літаратуры.</p>	2	2		<p>Вучэбныя дапаможнікі па беларускай літаратуры (партал www.adu.by).</p>	<p>Р–II. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]</p>	<p>Праца ў падгрупах. Выступленне дакладамі.</p>	3	
4.	Прынцыпы, метады і прыёмы выкладання літаратуры	4	2	6					
4.1.	<p>Прынцыпы вывучэння літаратуры</p> <p>1. Прынцыпы дзяржаўнай палітыкі ў галіне адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь і іх рэалізацыя пры выкладанні літаратуры.</p> <p>2. Агульнадактычныя прынцыпы і адметнасць іх выкарыстання на ўроках літаратуры.</p> <p>3. Прынцыпы літаратуразнаўчага аналізу на ўроках літаратуры.</p>	2		6	<p>Табліца «Агульнадактычныя і прынцыпы літаратуразнаўчага аналізу на ўроках літаратуры».</p>	<p>Р–II. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]</p>			
4.2.	<p>Метады і прыёмы вывучэння беларускай літаратуры</p> <p>1. Метады і прыёмы выкладання літаратуры і іх класіфікацыя. Суадносіны паняццяў «метады і прыём».</p> <p>2. Розныя погляды навукоўцаў на праблему класіфікацыі метадаў і прыёмаў.</p> <p>3. Класіфікацыя метадаў па крыніцы атрымання ведаў.</p> <p>4. Класіфікацыя метадаў па спецыфіцы ўнутранай сутнасці пазнавальнай дзейнасці вучняў і ступені іх самастойнасці.</p> <p>5. Выкарыстанне метадаў і прыёмаў на ўроку літаратуры.</p>	2	2		<p>Табліца «Метады і прыёмы выкладання беларускай літаратуры».</p>	<p>Р–II. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]</p>	<p>Экспрэс-апытанне.</p>		

5.	Літаратурнае развіццё школьніка як чытача. Настаўнік беларускай літаратуры		2	4			
5.1.	Вучні як чытачы 1. Сучасная педагагічная і метадычная навукі аб чытацкай дзейнасці. 2. Чытанне як праца і творчасць. 3. Праблема крытэрыяў літаратурнага развіцця ў псіхалогіі і методыцы выкладання літаратуры. 4. Паняцце аб чытацкіх уменнях і навыках, іх сутнасць, спецыфіка. 5. Узроставыя асаблівасці вучняў і іх улік на ўроках беларускай літаратуры. 6. Спосабы выяўлення чытацкіх і літаратурна-творчых уменняў школьнікаў.		1		Анкеты для вывучэння чытацкага дыяпазону вучняў. Туркевіч, В. М. Творчасці зярняты залатыя : метады эцюды настаўніка / В. М. Туркевіч . – Мінск, 1988.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [3] [9]	Правадэнне анкетавання.
5.2.	Настаўнік беларускай літаратуры 1. Асоба настаўніка як адзін з вызначальных фактараў у выкладанні літаратуры. 2. Настаўнік літаратуры як выкладчык мастацкага слова, пасрэднік паміж пісьменнікам і чытачом-вучнем. 3. Творчая лабараторыя настаўніка-славесніка. 4. Агульнадыдактычныя і вузкасפעцыяльныя патрабаванні да настаўніка літаратуры. 5. Лепшыя настаўнікі-філолагі краіны.		1	4	Мішчанчук, М. І. Настаўніку – пра настаўнікаў : кн. пра настаўнікаў / І. М. Мішчанчук. – Мінск, 1989.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [3] [7]	Напісанне тэзісаў асноўных палажэнняў кнігі.
6.	Урок літаратуры ў сучасных установах агульнай сярэдняй адукацыі	6	14	14			
6.1.	Сучасны ўрок як форма навучання 1. Сучасны ўрок як форма навучання, яго змест і структура. 2. Патрабаванні да сучаснага ўрока літаратуры і прыёмы рэалізацыі іх на практыцы. 3. Тыпы ўрокаў па літаратуры, прынцыпы іх класіфікацыі (у залежнасці ад этапу вывучэння твора, яго роду і жанру, формы падачы	2	4	6	Камп'ютарная прэзентацыя № 2.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [1]	Экспрэс-апытанне.

	матэрыялу і інш.). 4. Агульнадыдактычныя тыпы ўрокаў, іх спецыфіка. 5. Сучасны ўрок па літаратуры.					[2] [5] [8]	
6.2.	Нетрадыцыйныя ўрокі па літаратуры. Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі 1. Узнікненне нетрадыцыйных ўрокаў па літаратуры ў 70-я гг. XX ст., іх спецыфіка. 2. Стандартныя і нестандартныя ўрокі як метадычная праблема. 3. Здабыткі настаўнікаў-эксперыментатараў. 4. Віды нетрадыцыйных урокаў. 5. Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі, азначэнне паняцця «тэхналогіі», віды тэхналогій. 6. Спецыфіка нетрадыцыйных урокаў па літаратуры. 7. Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на ўроку літаратуры.	2	4	4	Камп'ютарная прэзентацыя № 3.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [1] [2] [5] [8]	Распрацоўка і правядзенне элементаў урокаў з выкарыстаннем сучасных адукацыйных тэхналогій.
6.3.	Улік і ацэнка ведаў, уменняў і навыкаў вучняў 1. Апытанне як асноўны від кантролю і ўліку ведаў вучняў. 2. Бягучы ўлік, яго віды. 3. Перыядычны кантроль. 4. Выніковы (абагульняючы) улік, яго спецыфіка і прызначэнне. 5. Індывідуальна-разавы ўлік. 6. Самастойныя і кантрольныя працы, залікі як формы кантролю і ацэнкі ведаў на ўроку літаратуры.		1		Правілы фарміравання культуры вуснага і пісьмовага маўлення.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]	Распрацоўка ўзораў тэставых і творчых заданняў для вучняў.
6.4.	Дамашнія заданні па літаратуры 1. Патрабаванні да дамашніх заданняў па літаратуры. 2. Віды дамашніх заданняў па літаратуры. 3. Апераджальныя дамашнія заданні. 4. Шляхі папярэджэння перагрузкі вучняў дамашнімі заданнямі.		1		Правілы фарміравання культуры вуснага і пісьмовага маўлення.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад. [3] [5]	Распрацоўка дыферэнцыраваных дамашніх заданняў.
6.5.	Планаванне вучэбнай дзейнасці настаўнікам беларускай літаратуры 1. Роля планавання ў навучальнай дзейнасці настаўніка літаратуры. 2. Віды планавання. Перспектыўнае планаванне (каляндарнае, тэматычнае).	2	4	4	Беларуская мова і літаратура 5–11 класы.	Р–П. Асн. [1] [2] Дад.	Падрыхтоўка планаў-канспектаў традыцыйных і нетрадыцыйных

	3. Бягучае планаванне. 4. План, план-канспект і канспект урока, этапы падрыхтоўкі да іх напісання. 5. Планаванне вучэбнай дзейнасці настаўнікам беларускай літаратуры.				Прыкладнае каляндарна-тэматычнае планаванне.	[3] [5]	урокаў па беларускай літаратуры
	Усяго ў III семестры	42	44	74			Залік

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ І. АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Вучэбныя праграмы для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання. Беларуская мова [Электронны рэсурс] // Национальный образовательный портал. – Рэжым доступу: <https://adu.by/ru/homepage/obrazovatelnyj-protsess-2021-2022-uchebnyj-god/obshchee-srednee-obrazovanie-2021-2022/304-uchebnye-predmety-v-xi-klassy-2020-2021/3798-belaruskaya-mova.html>. – Дата доступу: 13.06.2022.

2. Вучэбныя дапаможнікі па беларускай мове для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі [Электронны рэсурс] // Национальный образовательный портал. – Рэжым доступу: <http://e-padruchnik.adu.by>. – Дата доступу: 13.06.2022.

3. Ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў па вучэбным прадмеце «Беларуская мова» [Электронны рэсурс] // Национальный образовательный портал. – Рэжым доступу: <https://adu.by/ru/homepage/novosti/dokumenty/2168-normy-otsenki-rezultatov-uchebnoj-deyatelnosti-uchashchikhsya.html>. – Дата доступу: 13.06.2022.

4. Метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні культуры вуснага і пісьмовага маўлення ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі [Электронны рэсурс] // Национальный образовательный портал. – Рэжым доступу: <https://adu.by/ru/homepage/obrazovatelnyj-protsess-2021-2022-uchebnyj-god/obshchee-srednee-obrazovanie-2021-2022/3781-metodicheskie-rekomendatsii.html>. – Дата доступу: 13.06.2022.

5. Методыка выкладання беларускай мовы [Электронны рэсурс] : вучэб.-метад. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1-02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» / склад. У. П. Саўко // Репозиторий БГПУ. – Рэжым доступу: <http://elib.bspu.by/handle/doc/6319>. – Дата доступу: 13.06.2022.

Дадатковая літаратура

1. Казімірская, Т. А. Методыка выкладання беларускай мовы : тэставыя заданні / Т. А. Казімірская. – Магілёў : Магілеўс. дзярж. ун-т, 2018. – 48 с.

2. Казлова, А. У. Карэкцыйная работа на ўроках беларускай мовы : дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі / А. У. Казлова. – Мазыр : Выснова, 2019. – 73 с.

3. Ляшчынская, В. А. Методыка выкладання беларускай мовы. Заданні і практыкаванні : вучэб. дапам. / В. А. Ляшчынская, З. У. Шведава. – Мінск : Респ. ин-т высш. шк., 2015. – 212 с.

4. Малажай, Г. М. Пазакласная праца па беларускай мове : вучэб. дапам. / Г. М. Малажай, С. Р. Рачэўскі. – Мінск : Выш. шк., 1990. – 253 с.

5. Методыка выкладання беларускай мовы : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей устаноў, якія забяспечваюць атрыманне выш. адукацыі / М. Г. Яленскі [і інш.] ; пад рэд. М. Г. Яленскага. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2007. – 448 с.

6. Яленскі, М. Г. Методыка выкладання беларускай мовы : практыкум : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей устаноў, якія забяспечваюць атрыманне выш. адукацыі / М. Г. Яленскі [і інш.] ; пад рэд. М. Г. Яленскага. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2006. – 336 с.

РАЗДЗЕЛ II. АКТУАЛЬНЫЯ АСПЕКТЫ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Гоўзіч, І. М. Методыка выкладання беларускай літаратуры [Электронны рэсурс] : электрон. вучэб.-метад. комплекс / І. М. Гоўзіч // СДО Moodle / Беларус. дзярж. пед. ун-т. – Рэжым доступу: <https://bspu.by/moodle/course/view.php?id=2097>. – Дата доступу: 13.06.2022.

2. Методыка выкладання беларускай літаратуры [Электронны рэсурс] : вучэб.-метад. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1-02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» / склад.: І. М. Гоўзіч, А. І. Лугоўскі // Репозиторий БГПУ. – Рэжым доступу: <https://elib.bspu.by/handle/doc/133>. – Дата доступу: 13.06.2022.

Дадатковая літаратура

1. Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на ўроках беларускай мовы і літаратуры / В. У. Бухавец [і інш.] ; пад агул. рэд. С. І. Цыбульскай. – Мінск : Сэр-Вит, 2006. – 207 с.

2. Жуковіч, М. В. Сучасныя педагагічныя тэхналогіі на ўроках беларускай мовы і літаратуры : дапам. для наст. устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агул. сярэд. адукацыі / М. В. Жуковіч. – Мінск : Аверсэв, 2007. – 156 с.

3. Лугоўскі, А. І. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб.-метад. дапам. / А. І. Лугоўскі. – 3-е выд. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2007. – 91 с.

4. Лугоўскі, А. І. Слоўнік студэнта-філолага па методыцы выкладання беларускай літаратуры / А. І. Лугоўскі. – 2-е выд. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2008. – 127 с.

5. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб. дапам. / І. М. Гоўзіч, А. І. Лугоўскі, С. А. Сычова. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2012. – 230 с.

6. Методыка выкладання беларускай літаратуры : вучэб. дапам. / пад рэд. В. Я. Ляшук. – Мінск : Экаперспектыва, 1999. – 447 с.

7. Мішчанчук, М. І. Настаўніку – пра настаўнікаў : нарысы, рэпартажы з урокаў, эсэ / М. І. Мішчанчук. – Мінск : Нар. асвета, 1989. – 118 с.

8. Нестандартныя ўрокі па беларускай мове і літаратуры. 5–11 кл. : дапам. для наст. агульнаадукац. устаноў / А. М. Евіч [і інш.]. – 2-е выд. – Мазыр : Белы вечер, 2010. – 158 с.

9. Туркевіч, В. М. Творчасці зярняты залатыя : метаад. эцюды настаўніка / В. М. Туркевіч. – Мінск : Нар. асвета, 1988. – 110 с.

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПАТАННЯЎ ДА ЗАЛІКУ

1. Методыка выкладання беларускай мовы як навука, яе прадмет, змест, задачы.
2. Фундаментальныя паняцці і катэгорыі методыкі беларускай мовы
3. Метады навукова-метадычнага даследавання: вывучэнне метадычнай спадчыны і перадавога педагагічнага вопыту, дасягненняў сумежных навук, назіранне за вучэбным працэсам, эксперымент, аналіз прац вучняў, анкетаванне і інш.
4. Беларуская мова як вучэбны прадмет.
5. Змест і структура школьнага курса беларускай мовы. Крытэрыі адбору сучаснага зместу беларускай мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.
6. Вучэбная праграма па беларускай мове для 5–11 класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі
7. Асноўныя кампаненты праграмы, іх характарыстыка.
8. Паняцце “прынцып навучання”. Агульнадыдактычныя і спецыяльныя прынцыпы навучання беларускай мове.
9. Агульнадыдактычныя прынцыпы навучання роднай мове.
10. Агульнаметадычныя (прадметнаарыентаваныя) прынцыпы навучання роднай мове.
11. Сродкі навучання беларускай мове як метадычнае паняцце. Класіфікацыя сродкаў навучання беларускай мове.
12. Падручнік – асноўны сродак навучання беларускай мове.
13. Дапаможнікі і матэрыялы, што дапаўняюць падручнік, іх выкарыстанне ў навучальным працэсе.
14. Сродкі нагляднасці на ўроках роднай мовы.
15. Тэхнічныя сродкі навучання. Выкарыстанне камп’ютара на ўроках мовы.
16. Паняцце метаду і прыёму навучання. Класіфікацыя метадаў навучання.
17. Характарыстыка найбольш пашыраных і прызнаных метадычнай навукай і школьнай практыкай метадаў навучання.
18. Асноўныя прыёмы навучання роднай мове: аналіз, сінтэз, параўнанне і супастаўленне, алгарытмізацыя і інш.
19. Урок як асноўная арганізацыйна-педагагічная форма навучання і выхавання ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.
20. Сучасныя патрабаванні да ўрока беларускай мовы. Структурныя кампаненты ўрока мовы і іх функцыі.
21. Тыпы ўрокаў роднай мовы
22. Нетрадыцыйныя формы правядзення ўрока беларускай мовы ў сучаснай школе.
23. Планаванне вучэбнага матэрыялу. Віды вучэбных планаў: каляндарна-тэматычны, паўрочны.
24. Факультатыўныя заняткі па беларускай мове, іх мэты, формы арганізацыі, методыка правядзення.
25. Пазакласная праца па беларускай мове.
26. Арганізацыя кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па беларускай мове.
27. Нарматыўныя дакументы для арганізацыі кантролю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў.
28. Літаратура ў школе як вучэбны прадмет. Мэты і задачы вывучэння беларускай літаратуры.
29. Методыка выкладання літаратуры як навуковая дысцыпліна. Яе месца сярод дысцыплін літаратуразнаўчага і педагагічнага цыклаў.
30. Асноўныя этапы развіцця методыкі выкладання беларускай літаратуры.

31. Роля Я. Коласа і І. Замоціна ў станаўленні metodyкі выкладання літаратуры.
32. Асноўныя палажэнні Канцэпцыі літаратурнай адукацыі і Канцэпцыі вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура».
33. Адукацыйны стандарт вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура».
34. Змест і структура школьных праграм па беларускай літаратуры.
35. Вучэбныя дапаможнікі па беларускай літаратуры. Вучэбна-метадычныя комплексы.
36. Асаблівасці ўспрымання вучнямі мастацкіх твораў на розных узроставых ступенях.
37. Настаўнік беларускай літаратуры як арганізатар вучэбна-выхаваўчага працэсу. Ваш ідэал настаўніка мовы і літаратуры.
38. Адметнасць выкарыстання агульнадыдактычных прынцыпаў пры выкладанні беларускай літаратуры. Прынцыпы літаратуразнаўчага аналізу.
39. Метады і прыёмы выкладання літаратуры і іх класіфікацыя.
40. Выкарыстанне славесных метадаў і прыёмаў на ўроку беларускай літаратуры.
41. Наглядныя метады і прыёмы выкладання літаратуры.
42. Практычныя метады і прыёмы, спецыфіка іх выкарыстання.
43. Метад творчага чытання. Рэпрадуктыўныя віды дзейнасці на ўроках літаратуры.
44. Эўрыстычны і даследчы метады выкладання літаратуры, іх роля ў фарміраванні аналітычных уменняў вучняў.
45. Патрабаванні да сучаснага ўрока літаратуры. Тыпы і віды ўрокаў літаратуры. Разнастайныя прынцыпы класіфікацыі ўрокаў.
46. Структура ўрока літаратуры. Тэхналагічная карта ўрока.
47. Нетрадыцыйныя ўрокі літаратуры. Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі.
48. Дамашнія заданні, іх віды. Патрабаванні да дамашніх заданняў. Улік і ацэнка ведаў, уменняў і навыкаў вучняў па літаратуры.
49. Планаванне. Віды планаў працы настаўніка літаратуры.
50. Кабінет беларускай літаратуры. Віды і metodyка прымянення нагляднасці і тэхнічных сродкаў навучання на ўроках літаратуры.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная работа студэнтаў арганізуецца дэканатамі, кафедрамі, выкладчыкамі УВА ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай працы студэнтаў.

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне індыўідуальных заданняў, пісьмовых прац, падрыхтоўку рэфератаў, дакладаў, прэзентацый па вызначанай тэматыцы, канспектаванне навуковай літаратуры і нарматыўных дакументаў, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў і інш.

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ КАМПЕТЭНЦЫЙ СТУДЭНТАЎ

Для бягучага кантролю і самакантролю ведаў і ўменняў студэнтаў па дысцыпліне «Актуальныя аспекты metodyк выкладання спецыяльных дысцыплін» можа выкарыстоўвацца наступны дыягнастычны інструментарый:

- прамежкавыя апытанні па асобных тэмах;
- тэсціраванне;
- тэсціраванне ў СДН MOODLE;

- індивідуальна гутарка са студэнтам;
- візуальная праверка выкананых канспектаў, планаў-канспектаў і планаў урокаў;
- ацэньванне пісьмовых работ;
- ацэньванне абароны падрыхтаваных паведамленняў, рэфератаў, прэзентацый.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
Раздел I. Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай мовы				
1.	Метадыка выкладання беларускай мовы як навука. Беларуская мова як вучэбны прадмет	6	Праналізаваць вучэбныя праграмы па беларускай мове	Вусная
2.	Прынцыпы і сродкі навучання беларускай мове	6	Падрыхтаваць раздатачны матэрыял па беларускай мове	Пісьмовая
3.	Метады і прыёмы навучання беларускай мове	6	Падрыхтаваць дэманстрацыю метадаў навучання	Вусная
4.	Формы арганізацыі вучэбнага працэсу па беларускай мове	10	1. Знайсці і заканспектаваць матэрыял па тэме “Нестандартныя ўрокі беларускай мовы”. 2. Складзі каляндарна-тэматычны план вывучэння беларускай мовы ў пэўным класе	Пісьмовая
5.	Кантрольна-ацэначная дзейнасць настаўніка на ўроках беларускай мовы	10	Заканспектаваць нарматыўныя дакументы	Пісьмовая
Раздел II. Актуальныя аспекты метадыкі выкладання беларускай літаратуры				
1.	Беларуская літаратура як вучэбны прадмет	4	Вывучыць тэарэтычны матэрыял, прачытаць неабходныя метадычныя дапаможнікі, падрыхтаваць схему «Сувязі беларускай літаратуры з іншымі вучэбнымі прадметамі».	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.	Асноўныя этапы станаўлення і развіцця метадыкі выкладання беларускай літаратуры.	4	Вывучыць тэарэтычны матэрыял, узнавіць веды, атрыманыя на дысцыпліне «Педагогіка».	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.	Канцэпцыя вучэбнага прадмета «Беларуская літаратура». Адукацыйны стандарт базавай адукацыі. Адукацыйны стандарт	4	Пазнаёміцца са зместам Адукацыйнага стандарта базавай адукацыі, Адукацыйнага стандарта сярэдняй адукацыі (Аб зацвярджэнні адукацыйных стандартаў агульнай сярэдняй	Вусная праверка атрыманых ведаў, індывідуальная гутарка, тэсціраванне ў СДН MOODLE.

	сярэдняй адукацыі. Адукацыйны стандарт «Беларуская літаратура».		адукацыі [Электронны рэсурс]: Пастанова Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, 26 снежня 2018 г., № 125. // Нацыянальны адукацыйны партал. Рэжым доступу: https://www.adu.by/images/2019/01/obr-standarty-ob-sred-obrazovaniya.pdf .	
4.	Прынцыпы вывучэння літаратуры	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял: 1. прынцыпы дзяржаўнай палітыкі ў галіне адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь і іх рэалізацыя пры выкладанні літаратуры; 2. агульнадыдактычныя прынцыпы і адметнасць іх выкарыстання на ўроках літаратуры; 3. прынцыпы літаратуразнаўчага аналізу на ўроках літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, індывідуальная гутарка, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
5.	Настаўнік беларускай літаратуры.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Падрыхтаваць рэферат па тэме «Творчая лабараторыя настаўніка-славесніка». Самастойна вывучыць пытанне «Лепшыя настаўнікі-філолагі краіны».	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка рэферата, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
6.		14		
	6.1.Сучасны ўрок як форма навучання.	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць рэферат па тэме «Агульнадыдактычныя тыпы ўрокаў, іх спецыфіка»	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка рэфератаў тэсціраванне ў СДН MOODLE.
	6.2.Нетрадыцыйныя ўрокі па літаратуры. Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэмах: 1. Віды нетрадыцыйных урокаў. 2. Інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі..	Вусная праверка атрыманых ведаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
	6.5.Планаванне вучэбнай дзейнасці настаўнікам беларускай літаратуры.	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. Падрыхтаваць планы-канспекты традыцыйных і нетрадыцыйных урокаў па беларускай літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка планаў канспектаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
	Усяго па дысцыпліне	74		

КРЫТЭРЫ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вивучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вивучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вивучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, не залічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, не залічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал, не залічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту
вышэйшай адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай
прычыны.

**Працікол узгаднення вучэбнай праграмы
па вивучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці**

Назва дысцыпліны, вивучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вивучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Прынятае рашэнне кафедры, якая распрацавала рабочую праграму (з указаннем даты і нумара працікола)
Асновы псіхалогіі і педагогікі	Кафедра псіхалагічнага забеспячэння прафесійнай дзейнасці	Пры вивучэнні тэмы «Вучні як чытачы» абавірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Асновах псіхалогіі і педагогікі»	10.05.2022 Працікол № 10
Педагогіка	Кафедра педагогікі	Пры вивучэнні тэмы «Настаўнік беларускай літаратуры» абавірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Педагогіцы»	10.05.2022 Працікол № 10
Інфармацыйныя тэхналогіі ў адукацыі	Кафедра інфармацыйных тэхналогій у адукацыі	Пры вивучэнні тэмы «Нетрадыцыйныя ўрокі па літаратуры Сучасныя адукацыйныя тэхналогіі» абавірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Інфармацыйных тэхналогіях у адукацыі»	10.05.2022 Працікол № 10